

Štórski ŽELEZAR

LETO XXVI

1988

MAJ

ŠT. 4

GLASILO DELAVCEV DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE ŠTORE

PROSLAVILI SMO DELAVSKI PRAZNIK

Naš kraj je delavsko središče, zato 1. maj kot delavski praznik vedno dostojno proslavljamo. Ob mlaju na Lipi so tovarniške organizacije in kulturni animator pripravile enourni program pesmi, glasbe, recitacij, ki sta jih povezovala zakonca Božo in Lada iz AG Železarja. Obetal se je sicer dež, a je na predvečer praznika padal drugje. Precejšnji množici navzočih je spregovoril predstavnik krajevne skupnosti, se zahvalil mladini, nastopajočim in železarnškemu kulturniku ter povedal, da je KS Štore letos za 27. april – dan OF z bronastim znakom nagradila naslednje dolgoletne aktiviste: Podplatana Francija, Kovačiča Jožeta, Ojstrška Karla in Planinsko društvo »Železar« Štore. »Govor je bil letos ravno prav dolg«, je rekel Lojz, »toliko, kolikor je potrebno za mehko skuhati jajce.«

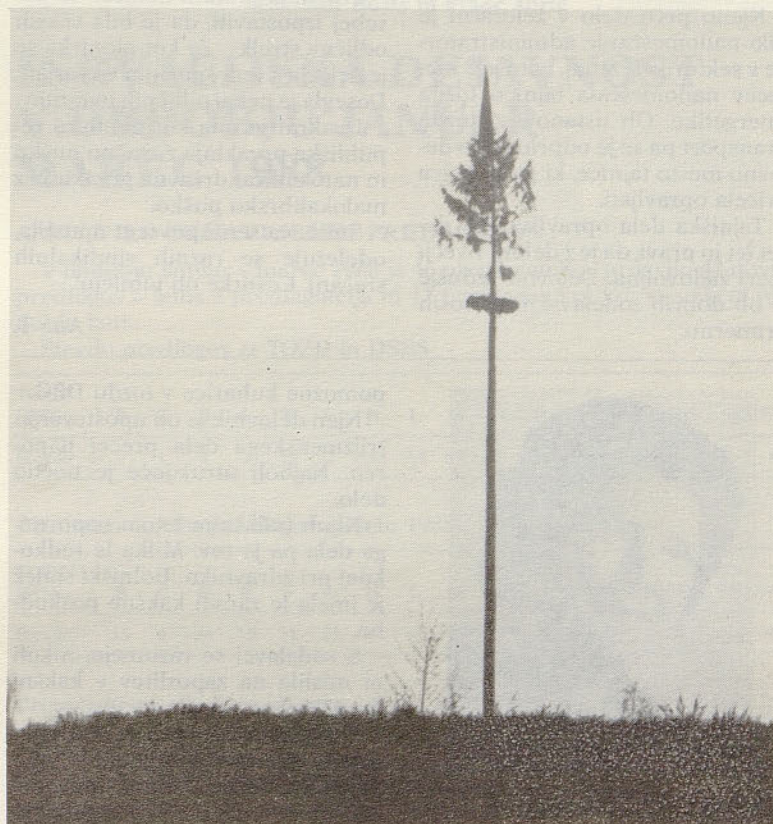
Zagorel je kres ob mlaju, zagoreli so kresovi po okoliških hribih: v Kresnikah, Kompolah, Šentjanžu, Pečovju, Laški vasi... Zagorela je mladost v srcih ljudi, saj tu je maj, krasni maj! Nad Štorami in nad Bojanskim hribom je sonce že pregnalo mrz v najgloblje grape; v dolini, v kraju je vzbrstelo cvetje in naznanilo vstajenje novega življenja.

Zgodaj zjutraj prvega dne maja so nas prebudili vrli štórski godbeniki. »To je pa najlepše, kar v Štorah imamo«, sta mi tega dne rekla stari krajan in precej mlajša tovarišica. Kje pa še igrajo budnico za praznik dandanašnji?

Na Svetini morda še – potem pa daleč naokoli ne. Čast torej Zupančevim fanton in dekletom!

Vsem, ki ste karkoli pomagali, da je delavski praznik dobil obeležje, kot mu pritiče, ali celo postal doživetje, se iskreno zahvaljujemo vsi mi ostali aktivni opazovalci.

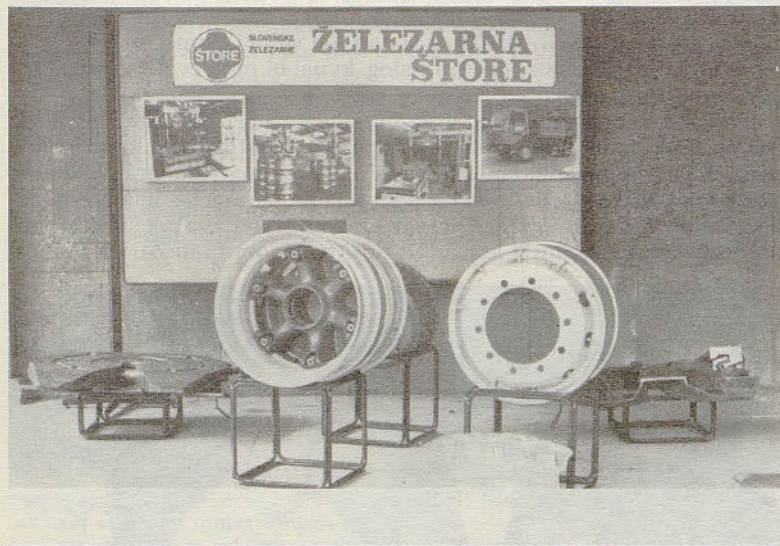
jok

NOV PROIZVOD ŽELEZARNE ŠTORE

V Železarni Štore smo krepko zakoračili v prestrukturiranje svoje proizvodnje. Ob prisotnosti preko 40 predstavnikov firm potencialnih kupcev in novinarjev iz cele Jugoslavije smo predstavili svoj nov proizvod – lita strmoramenska platišča za tovornjake, avtobuse, prikolice, polprikolice ter gradbeno in drugo mehanizacijo. Strmoramenska platišča so osnovni element koles na katere so montirani »tubeless« radialni plašči (brez notranje gume – zračnice). Prednosti uporabe takšnih platišč pred klasičnimi so v Evropi že dolgo poznana in so: manjša teža koles, enostavnejša montaža, daljša vzdržnost avtomobilskih plaščev, prihranek pri gorivu, večja varnost itd. Smo prvi proizvajalec strmoramenskih platišč v Jugoslaviji. Po opravljenih testiranjih naš proizvod v popolnosti zadovoljuje vse potrebne pogoje tako glede varnosti, kot tudi vzdržnosti. Železarna trenutno proizvaja okoli 500 platišč mesečno, tako za prvo vgradnjo v nova vozila, kot tudi za zamenjavo klasičnih koles. V kratkem bomo proizvodnjo povečali na 20.000 platišč letno, kasneje pa predvidevamo proizvodnjo 50.000 platišč. Sedaj proizvajamo strmoramensko platišče tipa 8,25" x 22,5", ki ima najširšo uporabo. V razvoju so še druge oblike in velikosti platišč, ki jih razvijamo na željo kupcev.

Z proizvodnjo strmoramenskih platišč bomo v Železarni Štore nadomestili dosedanje uvozne odvisnosti porabnikov, prav tako pa se kažejo tudi precejšnje možnosti za izvoz. Prehod na uporabo litih strmoramenskih platišč pri naših prevoznikih, ki vozijo po evropskih cestah je nujna zaradi zahtev, ki vladajo v evropskem transportu, kjer že preko 60 % težkih tovornih, potniških in gospodarskih cestnih vozil uporablja to vrsto platišč.

ZVESTOBA ŽELEZARNI

29. aprila 1988 so bile na posebni svečanosti podeljene jubilejne nagrade za 10, 20 in 30 let službe v železarni. Razgovore z nekaterimi jubilarji objavljamo na 2. strani.

ZVESTOBA ŽELEZARNI

(Nadaljevanje s 1. strani)

AMBROŽ ANICA

Anica se je zaposlila v železarni pred 11 leti. Letos je torej jubilarica za 10 let zvestobe železarni.

Njeno prvo delo v železarni je bilo nadomeščanje administratorke v sektorju Trženje, nato je 8 mesecev nadomeščala tajnico tozda Energetike. Ob ustanovitvi tozda Transport pa se je odprlo novo delovno mesto tajnice, ki ga je Anica pričela opravljati.

Tajniška dela opravlja vseh deset let in pravi, da je z delom v večji meri zadovoljna. Delovno vzdušje je ob dobrih sodelavskih odnosih primerno.

Pred leti je imela ambicije, da bi se zaposlila v drugi delovni organizaciji, vendar sta jo bližina doma in šoloobvezni otrok odvrnila od te želje.

Anica se je med tem tudi izobraževala, končala je srednjo administrativno šolo.

Z družino si v Štorah zida dom, k sreči so dela že pri kraju, kot pravi sama. Zaradi teh obveznosti in posvečanja svoji, sedaj že sedemnajstletni hčerki, so ji jemali precej prostega časa, tako da nekega posebnega hobija nima.

Pri Anici moram namreč še posebej izpostaviti, da je bila včasih odlična strelka. Že kot pionirka se je pričela s tem športom ukvarjati. Dosegla je nekaj odličnih uvrstitev.

Dvakrat je bila kot pionirka republiška prvakinja z zračno puško in nato enkrat državna prvakinja z malokalibrsko puško.

Strelstva še ni povsem opustila, udeležuje se raznih sindikalnih srečanj. Čestitke ob jubileju!

Ana T.

KASENBURGER MILKA

Tov. Milka je prejela jubilejno nagrado za 20 let zvestobe v Železarni Štore. V naši delovni organizaciji se je zaposlila najprej v takratnem komunalnem oddelku kot pomožna kuharica. Ob spominih na ta leta omenja, da je delala v kuhinji in v bifeju, kadar je bila potrebna.

Sedaj že vrsto let opravlja delo

pomožne kuharice v tozdu DPG.

Njen delovnik je ob upoštevanju triizemskega dela precej naporen. Najbolj utrujajoče je nočno delo.

Kljub tolikšnim letom napornega dela pa je tov. Milka le redkokdaj pri zdravniku. Bolniški stalež je imela le zaradi kakšne poškodbe.

S sodelavci se razumejo, nikoli ni mislila na zaposlitev v kakšni drugi delovni organizaciji.

V prostem času, ki ji ga bolj malo ostane se posveča svojemu že upokojenemu možu, dvema sinovima in štirim vnučkom. Ti ji popestrijo marsikateri trenutek, saj jih ima večkrat v varstvu.

Tov. Milki čestitamo k jubileju z željo, da se še naprej dobro počuti med svojimi sodelavci, saj bo tako lažje premagovala določene napore, ki so ob njenem delu vsakodnevno prisotni. Z optimizmom in živahnostjo, ki jo izžareva, pa smo prepričani, da ji bo uspevalo.

Med letošnjimi jubilarci dela je tudi magister STANKO GAJSER. V tem tridesetem letu dela in zvestobe našemu kolektivu je tudi prevzel eno izmed najodgovornejših delovnih zadolžitev v železarni. S 1. januarjem je bil imenovan za podpredsednika kolektivnega poslovodnega odbora Železarne Štore.

Tov. Gajser se je v železarni zaposlil kot strojni tehnik. Nato je postal vodja priprave vzdrževanja, kjer je delal do leta 1974. Od tega leta dalje pa vse do letošnjega je opravljal delo vodje tozda Vzdrževanje.

Trideset let prehojene poti v enem kolektivu je doba, v kateri vsak doživi ogromno. Kako ste ta leta preživeli vi?

Doživel sem jih kot lepa v tem smislu, da sem se kot človek s takšnim značajem lahko zbliževal in ujemal z značaji sodelavcev železarne.

Ko sem se začel ukvarjati z vzdrževanjem, ki je tako široka dejavnost, sem ugotavljal, da moram imeti poleg osnovnega in tehničnega znanja tudi znanja iz drugih ved. Tako me je občutek po potrebi dodatnega pridobivanja znanja za dobro opravljanje dela motiviral, da sem se naprej izobraževal.

Vrlina tov. Gajserja, kar sem spoznala iz najinega pogovora, je tudi vztrajnost. S to je uspel, da je ob uspešnem opravljanju rednih zadolžitev ob vodenju tozda Vzdrževanje tudi doštudiral do magistra ekonomskih znanosti.

Katero delo do sedaj ste imeli najraje?

Pri vsakem delu sem čutil polno mero odgovornosti. In ob vsakem sem bil zadovoljen, če sem ga uspešno dokončal. Ponavadi mi je to uspevalo.

Kakšni občutki so vas spremljali, ko so vas predlagali za podpredsednika KPO.

Osredotočen sem bil na svoje delo, tako, da sem res bil sprva nekoliko presenečen ob predlogu vodstva delovne organizacije, da prevzamem ta dela. Ko sem o tem razmislil, sem prišel do zaključka, da bi verjetno res lahko kaj pomagal in izkoristil še na drugem pod-

ročju dela glede na dolgoletne izkušnje v Železarni. To je bil tudi moj glavni motiv pri odločitvi.

Tov. Gajser je kot podpredsednik KPO zadolžen za usklajevanje proizvodnih in poslovnih funkcij v Delovni skupnosti skupnih služb. Če le uspe se redno udeležuje tudi sej samoupravnih organov. Meni, da je to potrebno, da se spoznava s sodelavci in da se vzpostavijo stiki ob prilikah reševanja konkretnih problemov. Prvi vtis o delu samoupravnih organov so dobri. Poudaril je, da lahko zanesljivo dobro delajo. Uspešnost dela pa je odvisna od primerno pripravljenega gradiva in od primerne časa in načina dela. To pa je tudi osnova za dobro delo samoupravnih organov.

Kakšna pa je vaša vizija dela za v naprej?

Ob upoštevanju realnega stanja lahko rečem, da je moja glavna pozitivna vizija v usklajenih hotenjih sodelavcev, najpomembnejše pa je zaupanje v sposobnost mnogih naših sodelavcev, mladih strokovnjakov, ki imajo znanja potrebna za odpiranje novih razvojnih poti.

S to izjavo našega jubilarca sva zaključila najin pogovor, saj so ga že čakale druge obveznosti.

K jubileju mu čestitamo in želimo še naprej veliko uspeha pri premagovanju težav ob opravljanju novih delovnih zadolžitev.

Ana T.

KONFERENCA DIATI

Poročilo o volilni konferenci društva DIATI Železarna Štore bomo tokrat pričeli malo drugače, in sicer z mislijo enega izmed udeležencev:

»Inovacijska dejavnost v Železarni je potrebno obravnavati kot ekonomsko kategorijo. Naloga delovnih sredin je, da to dejavnost usmerjajo tako, da se razpišejo problemi, ki jih je potrebno rešiti. Ti problemi izhajajo iz akcijskega programa za odstranitev motenj v poslovanju za leto 1988. Naloga društva je, da usmerja inovacijsko dejavnost tako, da je politika društva vpletena v poslovno politiko Železarne.« Ta izrečena misel je v največji meri prevečala celotno poročilo in razpravo na tej konferenci, ki je bila 21. 4. 1988. Dejstvo, da se za leto 1987 ne moremo pohvaliti s porastom inovacijske dejavnosti, zahteva nove pristope v organiziranju te dejavnosti. Na drugi strani pa težave v gospodarjenju v naši delovni organizaciji zahtevajo za razreševanje predvsem nove – inovacijske predloge in rešitve. Društvo DIATI se je na svoji volilni skupščini predvsem opredeljevalo do svojih bodočih nalog, ki naj bi prispevale k ozdravitvi poslovanja Železarne.

Na skupščini so bila med drugim podeljena priznanja za inovatorja leta, in sicer sta to nagrado dobila Zorič Franc in Božič Radomir iz Jeklarne. Nagrado množični inovator je dobil Grabner Roman iz Jeklarne, nagrado na najboljšo inovacijo iz področja humanizacije dela pa sta dobila Tomlje Janez in Vrečar Cveto iz Lavarne II. V današnji številki vam predstavljamo inovatorja leta 1987: Božiča Radomira in Zoriča Franca.

GAJSER STANKO

INOVATORJI LETA 1987

Božič Radomir: 10 let že dela v Jeklarni kot delavec Vatrostalne Zenica, delovna enota Štore. Je glavni delovodja Vatrostalne v Štoreh, njegova skupna delovna doba v Vatrostalni je 36 let.

Zorič Franc: 13 let dela v Jeklarni, je delovodja notranjega transporta v Jeklarni. Prej pa je delal kot nadzornik Vatrostalnih del.

Inovacija, ki sta jo predlagala, se imenuje sidranje magnezitnih blokov na jekleni plašč elektrobločne peči I. in II.

V razgovoru z nami sta dejala:

Božič: »Do najinega razmišljanja o tej inovaciji je prišlo zaradi tega, ker smo prišli pri naših obzidavah na jugoslovanski ognjevdzdrni material, ki smo ga dobivali v obliki blokov. Pri obzidavi sta ostala dva bloka vedno prosta in v roku 20 dni po remontu so ti bloki začeli padati v peč. Popravilo obzidave peči je povzročilo zastoj 8 ur ob dejstvu, da je bilo to zidanje izredno težko in nevarno. Z Zoričem sva se o tem problemu veliko pogovarjala in prišla do zaključka, da si bo potrebno izmisliti nekaj novega, da bi rešila ta problem. Domislila sva se, da bi lahko v magnezitne bloke vstavila posebna sidra, ki bi jih lahko privarili na obod peči.

To idejo sva sporočila tov. Romihu, ki je takoj izdal nalog za izdelavo sider in vrtanje lukenj v bloke. Inovacijo smo pričeli uporabljati v maju 1986. Po enoletni eksploataciji inovacije je bil izračunan prihranek na osnovi zmanjšanja zastojev, zmanjšanja količine ognjeodpornega materiala in izboljšali so se pogoji dela. Dobila sva nadomestilo v lanskem juniju v višini 500.000 din.

Delam na taki delovni dolžnosti, da moram sodelovati s širokim krogom delavcev Železarne. Sodelovanje z njimi je dobro tako v Jeklarni kot v ostalih obratih. O izboljšanju našega dela v Železarni razmišljamo skupno z njimi. Razmišljamo, da bi se dalo z manjšimi rekonstrukcijami omogočiti proizvodnjo brez remontov od sedanjega enega meseca na 6 mesecev ali celo do enega leta. Predlagal sem vodji peči v Valjarni II, da bi pristopili k takšni rekonstrukciji.

Zorič: »Že pred to inovacijo sem imel dve inovaciji, ki sem jih prijavil. Pri svojem delu stalno razmišljam o tem, kako bi lahko izboljšali proizvodnjo in zmanjšali stroške. Moram reči, da je v Jeklarni velik posluš za koristne predloge, ki naj bi izboljšali proizvodnjo. Pri pečeh je zelo težko predlagati nekaj novega, ker je že sedaj proizvodnja skoraj optimalna. Izboljšanje svojega dela pričakujemo tudi v primeru, da se bodo izboljšali domači materiali, ki po kvaliteti trenutno še zaostajajo za uvoženimi.«

Božič: »Na področju ognjeodpornega materiala bi morali pred uporabo vmesnih ponovc in glavnih ponovc po obzidavi delavci železarne bolj paziti na to, da jih ne bi poškodovali. Tu bi se dalo precej prihraniti, tako v času kot tudi materialu. Obstaja pa tudi nevarnost preboda. Izboljšanje svojega dela pričakujemo tudi v primeru, da se bodo izboljšali domači materiali, ki po kvaliteti trenutno še zaostajajo za uvoženimi.«

Zorič: »Če bi vsak na svojem delovnem mestu bil bolj samoiniciativen, da se ne bi razsipavalo z materialom, da bi minimalno uporabljali fero-legure, bi lahko na ta način v Jeklarni mnogo prihranili.

Pri inovacijah bi v proizvodnji največ propomogli vzdrževalci, da bi pravočasno in kvalitetno opravili popravila. Problem je, da se išče dežurne vzdrževalce in se pri tem izgublja precej časa, ki pomeni denar. Kot vemo, je v Jeklarni vsaka minuta dragocena. O izboljšanju dela bom razmišljal še naprej, prav tako tudi o reševanju problemov tako iz starega delovnega mesta kot tudi iz tega, na katerem delam sedaj.

Božič: »Mislim, da lahko vsak delavec na delovnem mestu prihrani material, s katerim dela in prav bi bilo, da vsak razmišlja, kako bi lahko izboljšal svoje delo. Da bi lahko realizirali svoje ideje, bi bilo potrebno, da se skupno dogovorijo in predlagajo inovacijo. V današnjih časih je vsak predlog dobrodošel. Pri tem ni važno, ali je koristen samo za lastno delovno sredino, ampak v veliki meri koristi celotni skupnosti. Predlagal sem inovacijo, ki je bila koristna za Železarno, čeprav ne morem trditi, da ima ta inovacija kakršnokoli korist za mojo DO. Kljub temu smatram, da sem ravnal pravilno, saj je bilo to koristno za celotno družbo. Če bi se tako obnašali v Jugoslaviji, bi bilo verjetno precej manj problemov.«

Zorič: »Tudi jaz mislim, da je zelo pomembno, da delavec opravi svoje delo kvalitetno in ne površno. Če je svoje delo opravil kvalitetno, je že s tem nekaj doprinesel družbi. Vsak naj razmišlja, kako bi izboljšal pogoje svojega dela, dosegel prihranek pri materialu in potrebnem času. Mislim, da so nadomestila za inovacije premajhna. Če bi bila višja, bi verjetno bilo več inovacij. Vsakemu se niti ne da razmišljati, ker za to nima dovolj velikega materialnega interesa.«

Božič: »Zadovoljen sem, da lahko s svojimi idejami prispevam k delu svoje temeljne organizacije in zadovoljen sem, da se je moje mnenje upoštevalo. Nagrada, ki sem jo dobil, predstavlja spodbudo za nadaljnje delo in razmišljanje.«

Božič: »Tudi zame je ta nagrada vzpodbuda za moje nadaljnje delo.«

V imenu uredništva obema inovatorjema leta 1987 čestitamo. V naslednji številki bomo predstavili tudi ostale dobitnike nagrad za inovativno dejavnost.

Radomir Božič in Franc Zorič

INOVACIJSKA DEJAVNOST V OBDOBJU JANUAR – MAREC 1988

A/ŠTEVILO PRIJAVLJENIH PREDLOGOV

V obdobju januar – marec 1988 je 46 predlagateljev prijavilo 42 novih predlogov – letos 2 predlagatelja in 12 predlogov več kot v enakem obdobju lani.

Število predlogov iz TOZD in DSSS

TOZD/ DSSS	B	C	D	E	F	G	H	L	M	N	R	S	T	DSSS	SKUPAJ
Število	–	1	4	1	14	2	0,67	9,4	5,6	1	3	–	–	0,33	42

Planirano število predlogov za leto 1988

TOZD/ DSSS	B	C	D	E	F	G	H	L	M	N	R	S	T	DSSS	SKUPAJ
Število	15	6	24	15	11	11	8	43	16	3	4	1	–	25	182

Prijavljeni predlogi so bili namenjeni za

TOZD/ DSSS	B	C	D	E	F	G	H	L	M	N	R	S	T	DSSS	SKUPAJ
Število	1	2	8	1	17	4	1	1	5	2	–	–	–	–	42

B/ OBRAVNAVA PREDLOGOV

Na komisijah za gospodarjenje so bili v tem obdobju obravnavani 104 predlogi, od tega 57 prvič. Nagrajeno je bilo 96 predlogov od obravnavanih, od tega 61 s pavšalnim nadomestilom oziroma stimulatивно nagrado, 35 pa na osnovi izračunanega ekonomskega efekta.

Zavrnuten je bil 1 predlog, 7 predlogov pa ni bilo dokončno rešenih. Od 42 predlogov, prijavljenih v letošnjem letu, je že bilo obravnavanih 12 predlogov.

TOZD/DSSS	B	C	D	E	F	G	H	L	M	N	DSSS	SKUPAJ
1. leto uporabe	–	–	–	–	–	1	1	–	1	–	–	3
2. leto uporabe	1	–	3	3	–	1	–	–	1	–	1	10
3. leto uporabe	–	–	–	–	–	1	–	–	1	–	–	2
4. leto uporabe	2	–	3	3	1	–	–	–	1	–	–	10
5. leto uporabe	2	4	–	1	1	–	–	–	2	–	–	10
eno posebno nadomestilo	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	1	2
pavšalno nadomestilo	2	–	6	2	12	8	7	–	3	1	17	58
nagrada za razmišljanje	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	1
SKUPAJ izplačano	7	4	12	9	15	11	8	–	10	1	19	96
rešeno	1	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	2
zavrtno	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	1
nerešeno	2	1	–	–	–	–	1	–	1	–	–	5
SKUPAJ OBRAVNAVANO	10	5	13	10	15	11	9	–	11	1	19	104
od tega prvič obravnavano	2	–	4	3	12	8	8	–	1	1	18	57

(Nadaljevanje na 4. strani)

INOVACIJSKA DEJAVNOST V OBDOBJU JANUAR-MAREC 1988

(Nadaljevanje s 3. strani)

C/ EKONOMSKI EFEKT

Ekonomski efekt, ki je bil dosežen v obdobju januar – marec 1988, znaša 580.681.009 din (ali 133.624.209 din manj kot v enakem obdobju lani).

Ekonomski efekt, ki je bil ugotovljen v tem obdobju za obračunane inovacije, glej v tabeli!

D/ POSEBNA NADOMESTILA INOVATORJEM

Za posebna nadomestila inovatorjem je bilo izplačano skupno 27.599.880 din ali 4,75 % od ekonomskega efekta. V enakem obdobju lani pa je bilo izplačano 10.572.212 din ali 1,47 % od ekonomskega efekta.

TOZD/DSSS	Posebna nadomestila v din	Ekonomski efekt v din	%
B – Jeklarna	1.829.687	28.434.429	6,43
C – Valjarna I	1.768.345	19.522.388	9,05
D – Valjarna II	4.676.533	249.993.757	1,87
E – Jeklovlek	3.064.191	37.879.407	8,08
F – Livarna I	1.869.531	11.888.433	15,72
G – Livarna II	2.296.289	8.595.200	26,71
H – Mehanska obd.	2.816.070	6.421.568	43,85
L – Vzdrževanje	–	–	–
M – Energetika	5.556.260	190.460.427	2,91
N – Transport	691.609	10.305.400	6,71
DSSS	3.031.365	17.180.000	17,64
SKUPAJ:	27.599.880	580.681.009	4,75 %

E/ KVALIFIKACIJSKA STRUKTURA

Od skupno 46 predlagateljev novih predlogov jih je 13,04 % z visoko izobrazbo, 4,35 % z višjo, 36,95 % s srednješolsko, 10,86 % visokokvalificiranih, 23,92 % kvalificiranih, 6,53 % polkvalificiranih in 4,35 % nekvalificiranih.

Kvalifikacija	VS	VIS	SS	VK	KV	PK	NK	SKUPAJ
Predlagatelji	6	2	17	5	11	3	2	46
%	13,04	4,35	36,95	10,86	23,92	6,53	4,35	100 %

F/INOVACIJSKI DOHODEK

TOZD/DSSS	Inovacijski dohodek
Jeklarna – B	–
Valjarna I – C	–
Valjarna II – D	3.261.174
Jeklovlek – E	7.150.695
Livarna I – F	114.525
Livarna II – G	1.984.262
Mehanska obdelava – H	–
Vzdrževanje – L	–
Energetika – M	1.418.958
Transport – N	3.291.750
DSSS	–
SKUPAJ:	17.221.364

Služba za inovacije

Utrip iz Valjarne I

Kdor pozna valjarno, pozna tudi fizični napor delavcev-valjarjev. Marsikdo bo rekel, saj delo v valjarni poteka tako, da delavci delajo eno uro in pol ure počivajo ali pol ure delajo in pol ure počivajo, odvisno od programa valjarja in ljudi na izmeni. Kljub temu, da je organizacija dela takšna, je prelitega veliko znoj, posebno pri težjih dimenzijah valjanja in pri finalizaciji proizvodnje. Posebno občutno je to v poletnih mesecih, ker je velika težnja po dopustih in narašča bolniški stalež; samo za primer naj navedem, da je v poletnih mesecih na izmeni bolnih tudi po 12 ljudi, za normalno delo jih pa potrebujemo najmanj 39 za težje programe.

Govorimo o zmanjšanju fizičnega dela – napora. Kaj se je v tem pogledu naredilo za valjarno? Na progah težko fizično delo še kar naprej obstoja, npr. predproga, fina proga, krčilci, vlačilci itd. Se je kdo pogledal in premišljeval, da bi nekatera dela izboljšali in olajšali fizično delo? Mi sami smo za to dokaj nestrokovni; imamo pa strokovnjake, plačane da razmišljajo. Mi sami si pomagamo bolj primitivno, npr. tako da postavljamo lesene »kloce«, da po njih lažje vlečemo od predproge do fine pro-

ge; tako, da mažemo suhe površine itd. Imamo precej diplomiranih inženirjev in inženirjev ter tehnikov, ki pa imajo ambicije do vodilnih funkcij in ne toliko do proizvodnje. Upam si trditi, da skoraj polovica teh ne pozna niti valjarne I, kaj šele delo v njej. Verjamem, da ni nič lažjega, da pokličemo na pomoč tujega strokovnjaka, ki bo stvar pregledal in predlagal, kako bomo opremo začeli uvažati. Sprašujem pa se, ali nismo mi sami takšna industrija, da bi s svojim znanjem lahko ustvarili in delavcu ponudili ter racionalizirali nekatera delovna mesta za lažje delo? Malo bom skeptičen in rekel, pa naj bo benificirana delovna doba; res tudi je, a s tem problem fizičnega napora ni rešen.

Na tem mestu bi dal izziv strokovnemu kadru, da se vključijo v delo in s svojim znanjem doprinesejo k izboljšanju in lažjemu delu, ker bo to motivacija za še uspešnejše delo, pa tudi bolj se bomo še trudili, da bodo naši rezultati čim boljši brez večjega fizičnega napora.

Strokovnjaki, pokažite svoja znanja, saj te stvari lahko naredimo sami in ne rabimo tujih izvajalcev in drage opreme iz uvoza, saj smo železariji, ali ne!

Antolič Zvonko

Dobitniki srebrnega znaka

Odbor za sindikalna priznanja pri občinskem svetu Zveze sindikatov Slovenije Celje je na svojih sejah razpravljal in sklepal o pripetih predlogih za podelitev srebrnega znaka ZSS v letu 1988. Med 20 predlogi za posameznike in 7 predlogi za organizacije ZSS je predsedstvo odločilo, da se srebrni znak podeli 5 organizacijam ZSS in 19 posameznikom. Med temi 19 posamezniki so srebrni znak sprejeli kar trije naši sodelavci.

KOCMAN VOJKO

Z delom na družbenopolitičnem področju je pričel že v mladinski organizaciji, pretežni del dosedanjega družbenopolitičnega sodelovanja pa je posvetil sindikalnemu delu v tozdu, v DO, v sozdu in občini.

Z odgovornim in zavzetim opravljanjem nalog in ob ustvarjalnem delu je veliko prispeval k uve-

ljavljanju vloge sindikata in k razvoju samoupravljanja v DO in v širšem smislu. V obrazložitvi je tudi napisano, da je delavnost, doslednost in sposobnost prisluhniti interesom delavcev vrlina tov. Kocmana. Njegovo poznavanje širših družbenih interesov mu daje ugled sposobnega sindikalnega aktivista in družbenopolitičnega delavca.

PRESKER RIKO

Ves čas zaposlitve je družbenopolitično aktiven, pri svojem delu pa je izkazoval samoupravno navedenost in se zavzemal za bogatejšo odnose med ljudmi in splošni družbeni napredek. Naloge in zadolžitve je dosledno in odgovorno opravljal. Z odgovornim opravljanjem delovnih in družbenopolitičnih nalog ter aktivnim zavzemanjem za uresničitev interesov delavcev si je v delovnem okolju in navzven pridobil ugled dobrega sindikalista, samoupravljalca in komunista. Opavljanje najrazličnejših funkcij tako v delovni organizaciji kot sozdu in občini kaže na njegovo veliko družbenopolitično

aktivnost in uspešnost opravljanja najodgovornejših funkcij.

VODEB JOŽE

Ves čas je aktiven na družbenopolitičnem in samoupravnem področju.

S svojim aktivnim delom v sindikatu kot tudi ostalih DPO in samoupravnih organih si je pridobil ugled in zaupanje med delavci v tozdu in delovni organizaciji. Prizadeval si je za uveljavitev in krepitev vloge delavcev in za medsebojne tovariške odnose.

Dobitnikom priznanj čestitamo.

Proizvodnja jekla narašča

Zadnje čase je zaslediti v sredstvih javnega obveščanja in tudi v slovenskih časopisih članke, da proizvodnja in potrošnja jekla v svetu pada, da posamezne jeklarne ustavljajo proizvodnje, da jekla nadomeščajo v vedno večji meri z drugimi materiali npr. plastika itd.

Te informacije pa niso v celoti resnične. Res je, da določeni metalurški obrati, oziroma železarne svojo proizvodnjo ustavljajo ali zmanjšujejo, kar velja predvsem za zastarela metalurška postrojenja v zahodni Evropi, katera danes s svojo tehnologijo in zaostreno gospodarsko in energetske krizo niso več konkurenčna železarnam, ki imajo sodobno tehnologijo in poceni energijo.

Danes se v svetu še vedno gradijo nove kapacitete za proizvodnjo in predelavo jekla. V zahodni Evropi pa se v posameznih železarnah vršijo stalne modernizacije in posodobitve in to v proizvodnji jekla (novi postopki izven pečne – ponovne tehnologije z vedno manjšo porabo energije in povečano kvaliteto), kakor tudi v predelavi jekla.

V predelavi jekla se v valjarnah vršijo stalne modernizacije. Gradijo se sodobne ogrevne peči s čimmanjšo porabo energije, računalniško vodenje tehnološkega procesa od začetka tj. od priprave vložka, ogrevanja, valjanja do adjustiranja – vse v cilju čimvečje racionalizacije, zmanjšanje energije in delovne sile in povečanje produktivnosti, proizvodnje in predvsem kvalitete.

Po zadnjih podatkih »International Iron and Steel Institute« objavljenih v marčevski reviji »STEEL TIMES INTERNATIONAL« se je svetovna proizvodnja jekla v letu 1987 od leta 1986 povečala za 2,7 %, največji porast pa beležijo dežele v razvoju 6,7 %.

Svetovna proizvodnja jekla je v letu 1987 znašala 734,4 milj. ton, kar je za 2,7 % več kot v letu 1986, ko je ta proizvodnja bila 715,4 milj. ton.

Veliko povečanje proizvodnje beležijo dežele v razvoju za 6,7 % od 78,8 na 85,4 milj. ton.

Med posameznimi državami pa je lanskem letu proizvodnja porasla največ v Veliki Britaniji 16,7 %, sledijo Turčija 16,0 %, Južna Koreja 15,3 %, Argentina 12,3 %, Venezuela 9,7 %, ZDA 9,4 % in LR Kitajska 6,5 %. Medtem pa se je proizvodnja zmanjšala v zahodni Evropi za 1,2 % (največ v Luxemburgu za 8,6 %).

Svetovna proizvodnja jekla se je v tem desetletju zmanjšala le leta 1982 za 9,1 % od leta 1981.

Od leta 1982 pa je svetovna proizvodnja jekla iz leta v leto naraščala, kar prikazuje naslednja razpredelnica v milj. ton.

(Vir: The International Iron and Steel Institute – marec 1988)

	1987	1986	1985	1984	1983	1982	1981	1987/86 (%)
1. ZSSR	161,4	160,7	154,7	154,2	152,5	147,2	148,5	0,4
2. Japonska	98,5	98,3	105,3	105,6	97,2	99,5	101,7	0,2
3. ZDA	81,0	74,0	80,1	83,9	76,8	67,7	109,6	9,4
4. LR Kitajska	55,3	51,9	46,7	43,3	40,0	37,2	35,6	6,5
5. ZR Nemčija	36,3	37,1	40,5	39,4	35,7	35,9	41,6	-2,3
6. Italija	22,8	22,9	23,9	24,1	21,8	24,0	24,8	-0,3
7. Brazilija	22,2	21,2	20,5	18,4	14,7	13,0	13,2	4,7
8. Francija	17,7	17,9	18,8	19,0	17,6	18,4	21,3	-0,8
9. Vel. Britanija	17,2	14,7	15,7	15,1	13,0	13,7	15,6	16,7
10. Poljska	17,0	17,1	16,1	16,5	16,2	14,8	15,7	-0,8
11. Južna Koreja	16,8	14,6	13,5	13,0	11,9	11,8	10,8	15,3
12. ČSSR	15,4	15,1	15,0	14,8	15,0	15,0	15,3	1,9
13. Romunija	15,0	14,3	13,8	14,4	12,6	13,1	13,0	5,1
14. Kanada	14,7	14,1	14,6	14,7	12,8	11,9	14,8	4,1
15. Indija	12,6	12,2	11,9	10,5	10,2	11,0	10,8	3,4
16. Španija	11,9	12,0	14,2	13,5	13,0	13,2	12,9	-1,0
17. Belgija	9,8	9,7	10,7	11,3	10,2	10,0	12,4	1,1
18. Severna Koreja	9,5	9,2	8,4	6,5	6,1	5,8	5,5	3,4
19. Južna Afrika (JAV)	8,8	8,9	8,5	7,7	7,2	8,3	9,0	-0,7
20. DDR-Vzh. Nemčija	8,2	8,0	7,9	7,6	7,2	7,2	7,5	2,9
21. Mehika	7,4	7,2	7,3	7,5	6,9	7,1	7,6	3,9
22. Turčija	6,9	5,9	4,9	4,3	3,8	3,2	2,4	16,0
23. Avstralija	6,1	6,7	6,6	6,3	5,7	6,4	7,6	-8,6
24. Formoza	5,6	5,5	5,1	5,0	5,0	4,2	3,2	0,1
25. Nizozemska	5,1	5,3	5,5	5,7	4,5	4,4	5,5	-3,8
26. Švedska	4,6	4,7	4,8	4,7	4,2	3,9	3,8	-2,4
27. Jugoslavija	4,3	4,5	4,5	4,2	4,1	3,8	4,0	-4,9
28. Avstrija	4,3	4,3	4,7	4,9	4,4	4,3	4,7	0,2
29. Argentina	3,6	3,2	2,9	2,6	2,9	2,9	2,5	12,3
30. Madžarska	3,6	3,7	3,7	3,8	3,6	3,7	3,6	-3,1
31. Venezuela	3,7	3,4	3,1	2,8	2,3	2,3	2,0	9,7
32. Luksemburg	3,3	3,7	3,9	4,0	3,3	3,5	3,8	-10,5
33. Bolgarija	3,0	2,9	2,9	2,9	2,8	2,6	2,5	3,5
34. Finska	2,7	2,6	2,5	2,6	2,4	2,4	2,4	3,2
ostale države	18,5	17,9	16,9	15,4	16,0	12,7	12,8	3,1

SKUPNA SVETOVNA PROIZVODNJA	734,7	751,4	720,1	710,5	663,9	645,6	707,8	2,7
-----------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-----

Iz navedenih podatkov je zanimiva ugotovitev, da je večina evropskih držav, predvsem iz zapadne Evrope dosegla največjo proizvodnjo v zadnjem desetletju v letu 1984, nekatere kot npr. ZR Nemčija, Švedska, Španija in tudi Jugoslavija pa v letu 1985. Po tem letu pa sledijo velika nihanja v posameznih državah, kar je posledica vplivov ekonomskih težav v posameznih področjih oziroma vpliv notranjih prestrukturiranj, verjetno pa

tudi odraz politične situacije v svetu.

Iz vsega prikazanega pa je nedvomno jasno, da je proizvodnja jekla potrebna in, da bo v naslednjem obdobju ta proizvodnja kljub raznim novim materialom še vedno prioriteta saj si brez jekla ne moremo predstavljati življenja – tudi v visoko tehnološko razvitem obdobju.

Slavko PLEVNİK, dipl. ing. str.

Na obisku pri najstarejšem upokojujencu Železarne Štore

Hrastnik Filip 90 let

Na pobudo predsednika MPZ Železar Antona Videca smo kompol-ski pevci v večerni uri 23. aprila zapeli HRASTNIKU FILIPU, ki je tega dne v krogu svoje družine slavil 90 let življenja. Tovariš Tonček mu je predal skromno darilce, čestitali smo mu vsi, nato pa je iz moških grl zadonela slovenska narodna in umetna pesem. Jubilant, do pozne jeseni svojega življenja tudi sam pevec, basist (na častnem mestu sem videl uokvirjeno priznanje nekdanje štorske »Svobode« svojemu članu, ki je poleg petja bil aktiven tudi pri igranju na »berdo«), je bil prijetno ganjen.

Pri bogato obloženi mizi, ob ljubeči hčerki Olgi, zetu, vnukinji Vandi, nečakinji in njegovemu možu pa ob nas, priložnostnih gostih, je bil Filipov obraz obzaren s tiho, notranjo srečo. Pogovarjal sem se z njim, kolikor se je dalo, kajti ob dejstvu, da ga zapušča sluh, se slavljence lahko pohvali, da ni bil nikdar bolan – ima prazno zdravstveno knjižico. 20. januarja letos ga je prvič obiskal na domu dr. Hrušovar in ugotovil starostno bolezen. Tovariš Filip je bil delavec, orodjar v mehanični delavnici. Mlajši rod železarjev se ga kajpak ne spominja, kajti upokojil se je že davnega 55. leta. Pa ni miroval potem. Delal je terase, predvsem na domovih svojih nekdanjih delovnih tovarišev. Prvi v Štorah se je drsal na pravih drsalkah na zaledeneli Voglajni. Bil je tudi gasilec pri IGD Železarna Štore, do 80-ega leta starosti pa je hodil pet v zbor upokojujencev na Lipi in obžaloval, ko je le-ta razpadel. Se zdaj bi šel, če bi lahko, pravi.

Filip živi sam, odkar je odšla življenjska družica, ki ji ni bilo dano doživeti tako številna leta. Sestavlja krasne miniaturne hišice, postori to in ono v hiši, hči in vnukinja, stanujoči nedaleč stran, pa mu gospodinjita.

Delavci železarniških Štor mu želimo še mnogo let življenja.

Jok

Medobratno tekmovanje v šahu

Dne 7. 4. 1988 je bilo v prostorih Mlinarjevega Janeza medobratno ekipno tekmovanje v šahu. Poleg prijavljenih ekip je prišlo kar precejšno število »kibicev«. Presenetljivo dobra udeležba, saj je sodelovalo 8 ekip, vse v najmočnejših možnih postavah, kar se je odrazilo tudi v kvalitetnih igrah. S precejšnjo prednostjo je zmagala ekipa Jeklarne – Transport s 24 točkami pred DSSS – 21 točkami in Jeklovlekom, ki je zbral 15 1/2 točke. Sledijo: Livarna 12 1/2 točk, Vzdrževanje 12 ter KK, MO in Valjarna 9 točk.

Prijetno je presenetil veteran-šahist v ekipi Jeklarne – Transport Plahuta Miha, ki je na tretji deski osvojil vse možne točke.

Čestitamo!

Po končanem uradnem tekmovanju so se nekateri posamezniki, ki v uradnem delu niso imeli sreče, še enkrat pomerili in tako poskusili uveljaviti svojo kvaliteto ob steklenici piva ali 2 dcl. Z dobro voljo in komentiranjem posameznih partij so se ekipe razšle z željo, da se organizira še tekmovanje za prvaka ŽS med posamezniki. Mogoče bi tako le uspelo sestaviti ekipo, ki bi (kot pred leti) uspešno zastopala ŽS na občinskem sindikalnem tekmovanju.

Diaci Ciril

Prehranjenost delavcev zaposlenih v Železarni Štore

Kalorično in biološko pravilno sestavljena prehrana omogoči zdravo rast in razvoj človekovega organizma, obnavljanje celic telesa, sposobnost človeka opravljati delo in odpornost organizma. V današnjem hitrem tempu življenja, v nenehnem boju za materialno in socialno blaginjo, ob pomanjkanju fizične aktivnosti pozabljamo, kako pomemben je zdrav način življenja vključno z zdravo prehrano.

V letu 1987 smo v enoti za medicino dela v Zdravstveni postaji Štore pregledali 1208 delavcev zaposlenih v Železarni Štore. Cilj preventivnih zdravstvenih pregledov je ohraniti zdravje ob čimboljši usklajenosti delovne sposobnosti z zahtevnostmi delovnega mesta. Pri ugotavljanju zdravstvenega stanja delavcev nas je zanimala njihova starost, dolgotrajnost delovnega staža, vpliv rizičnih faktorjev na njihovo zdravje, vrsta in pogostnost obolenj posameznih organskih sistemov, sposobnost delavčevega opravljanja dela, pa tudi njihova prehranjenost. Iz anamnestičnih podatkov je razvidno, da ima največ pregledanih delavcev – 63 % (764 delavcev) telesno težo v mejah normale, 20 % (239 delavcev) je zmerno debelih, 9 % (111 delavcev) je debelih, 7 % (87 delavcev) je suhih in 1 % (7 delavcev) je podhranjenih.

Podatek – 29 % pregledanih delavcev z zvišano telesno težo, ob dejstvu, da ima 10,6 % delavcev težave zaradi zvišanega krvnega pritiska,

6,3 % delavcev zvišan TGC v krvi, 6,8 % delavcev zvišan holesterol v krvi in 5,1 % delavcev zvišan krvni sladkor kaže na povezanost prehrabnih navad z navedenimi odstotki. To ima tudi vpliv na pogostnost obolenj drugih organov ali organskih sistemov.

Bolezen koronarnih arterij je danes v razvitih državah poglavitni vzrok smrti odraslih ljudi. Pretirano slana hrana, preobilna z nasičenimi maščobami, predstavlja poleg kajenja (v Železarni Štore kadi dobra tretina delavcev), zvišanega krvnega pritiska in telesne neaktivnosti (v Železarni Štore telesno neaktivnih v smislu rekreacije polovica delavcev), so pomembni rizični dejavniki obolenj srca in ožilja.

Dokazano je, da hrana bogata s sladkorji, revna balastnih snovi, pretirano mehanično in termično obdelana, povzroči zobni karies, vpliva pa tudi na porast ostalih obolenj prebavil.

Vemo, da bi bilo zdravo uživati manj mastnih, slanih in sladkih jedi, piti manj alkohola, primanjklaj energije pa izravnovati z raznovrstnimi beljakovinskimi živili, škrobom, sadjem in zelenjavo. Imamo inšpekcijske službe, ki naj bi s predpisi s področja prometa živil ščitile prebivalstvo pred vplivom nezdravih živil (higiensko oporečna živila, živila, ki bi vsebovala zdravju škodljive količine organskih in anorganskih strupov – aditivov, pesticidov, detergentov, hormonov), zanemarili pa so vpliv strokovnih služb pri planiranju biološko in kalorično pravilno sestavljene prehrane.

Menimo, da smo zdravstveni delavci predvsem z zdravstveno vzgojnim delom dolžni vplivati na način življenja ljudi, ki naj bi se zavedli, da za svoje zdravje največ storijo sami.

Jager Marjana

ŠKODLJIVOST KAJENJA

Tudi letos prihaja v ospredje opozorilo Svetovne zdravstvene organizacije v zvezi z zdravju škodljivo razvado, kajenjem. Izrabili bi to prilžnost in vam navedli nekaj osnovnih dejstev o kajenju.

Kajenje postaja vse pomembnejši vzrok za umrljivost ljudi. Na prehodu v tretje tisočletje ugotavljamo zdravstveni delavci, da ima epidemija kajenja številne podobnosti in stične točke z velikimi epidemijami v preteklih stoletjih, ki so morale ljudi širom po svetu. Od 16. stoletja dalje, ko so Kolumbovi mornarji prenesli tobak v Evropo, se je ta navada širila nezadržno med ljudi in zlasti v času obeh svetovnih vojn zajela ljudi različnih narodov, različne starosti, ne glede na razgledanost, poklic, izobrazbo in kulturno stopnjo; žal se širi še danes, zlasti med odrasčajočo mladino in celo med otroke.

Tobačni oz. cigaretni dim je zmes številnih kemičnih snovi, preko 100 jih je, od katerih je potrebno omeniti vsaj 4, ki najbolj škodujejo človeškemu organizmu. Nikotin je znan živčni strup, ki učinkuje na živčni sistem in povzroča znano »kadiško zasvojenost«, pri odvajanju kajenja pa abstinencijske težave. Ima seveda številne prepletajoče škodljive učinke na delo srca, krvnega obtoka, prebavil in drugih organov. Zelo nevarne so tako imenovane kancerogene snovi v katranskem sestavu cigaretnega dima, ki neposredno povzročajo raka na sluznici dihal ali na koži če je leta izpostavljena delovanju teh snovi. Ne manj pomembna je skupina dražljivcev, ki jo sestavljajo dražeče snovi, ki dražijo sluznico dihal in in prebavil ter povzročajo hude kronične in neozdravljive bolezni.

Omeniti moram tudi ogljikov monoksid, ki sestavlja do 5 % tobačnega dima, kajti ta zaseda 15 % sposobnosti krvi za prenašanje krvi po telesu.

Posebno pa je zaskrbljujoče, da v naši domovini število kadilcev še narašča, zlasti med mladimi in ženskami. V najnovejših podatkih kadi

40–50 % srednješolcev, 12 % od njih pa je strastnih kadilcev. Kot vzrok navajajo zlasti zgled doma oz. pri svojih učiteljih. Raziskava je tudi pokazala, da so ti učenci kadilci praviloma slabši dijaki, manj se ukvarjajo s športom, uživajo več kave in alkohola kot njihovi vrstniki nekadilci. Tudi potrošnja cigaret je v Jugoslaviji v izjemnem porastu, saj se je po vojni kar 7-krat povečala. To uvršča Jugoslavijo med države z najhitrejšim porastom potrošnje cigaret na svetu.

Škodljive posledice kajenja

Znanost danes razpolaga z dokazi in podatki, da kajenje povzroča ali poveča tveganje za nastanek številnih hudih bolezni, med katerimi so mnoge neozdravljive in se tragično končajo. Znana je vzročnost med kajenjem in nastankom pljučnega raka. Pljučni rak je bil še na začetku tega stoletja redka bolezen, kot je bila tudi razvada kajenja sorazmerno redka. Po prvi in drugi svetovni vojni se je kajenje množično razširilo, vzporedno s tem pa se je povečalo in naraščalo število pljučnega raka, ki je danes najpogostejša oblika raka v bolezni. Številne preiskave potrjujejo naslednje ugotovitve:

1. Od vseh oseb, ki zbolijo za rakom na pljučih, jih je 90 % kadilcev.
2. Vsak četrty Slovenec, ki umre zaradi raka, je imel raka na pljučih.
3. Za rakom na dihalih umirajo sicer tudi nekadilci, vendar je pomembna razlika. Vsak 10 kadilec umre za rakom na pljučih, medtem ko med nekadilci umre za tem rakom vsak 300.
4. Riziko obolenja za pljučnim rakom narašča s številom pokajenih cigaret.
5. Pljučni rak zadnja desetletja močno narašča zlasti med ženskami, kajti tudi žene zadnja desetletja množično kadijo.
6. Rak v ustih, grlu in požiralniku (torej na mestih, ki so neposredno izpostavljeni tobačnemu dimu) je 10-krat pogostejši pri kadilcih.

Poročilo o poteku in sklepi prvega posvetovanja o operacijskih raziskavah v Slovenskih Železarnah

V želji po uspešnejšem poslovanju v Slovenskih železarnah in na pobudo Odbora za informacijske sisteme – Komisije za procesno računalništvo v SZ – je dne 6. aprila 1988 v Teharjah pri Štorah potekalo prvo posvetovanje o operacijskih raziskavah v SZ.

Posvetovanja se je udeležilo 51 poslovnih delavcev in strokovnjakov iz vseh DO v SZ, ki delajo na takšnih delih in nalogah, kjer se ali pa se bodo uporabljale metode operacijskih raziskav.

Posvetovanje je vodil mag. Rozman Rudi, vodja službe za planiranje v DSSS SOZD SZ. V svojem nagovoru prisotnim je še posebej poudaril pomembnost takšnega posvetovanja za strokovno in poslovno delo v SZ. Menil je, da posvetovanje o uporabi operacijskih raziskav predstavlja enega od uvodov v pogostejše sodelovanje poslovnih in strokovnih delavcev, katerih narava dela je povezovna.

Pregled metod operacijskih raziskav je podal gost posvetovanja dr.

Rupnik Viljem, profesor na ekonomski fakulteti Borisa Kidriča v Ljubljani. V uvodu je opredelil operacijsko raziskovanje kot uporabno-razvojno znanstveno disciplino, ki raziskuje in uravnava operacije (procese) znotraj mikro in mezo ekonomskih sistemov s pomočjo kvalitativnih in (predvsem) kvantitativnih metod. V nadaljevanju je svoje podajanje naslonil na proces (izbor problema – modeliranje problema – izbor metode za postavljeni model – rešitve problema), za katerega je poudaril, da predstavlja vsebino operacijskega raziskovanja. Na eleganten način je približal problematiko in možnosti reševanja vseh faz gornjega procesa. Na več primerih je pokazal, da je možno vsak problem – model reševati z različnimi metodami in poudaril nevarnost, ki izhaja iz obratne poti: metoda – model – problem. V zaključku je podal pregled nad uporabo operacijskega raziskovanja v Sloveniji od leta 1960 naprej. Iz pregleda je bilo razvidno, da se metode OR največ uporabljajo v proizvodnji in transportu. Poudaril je, da danes operacijsko raziskovanje predstavlja vhod v sisteme za podporo odločanju...

V nadaljevanju posveta so bili predstavljeni trije problemi, ki so se reševali s pomočjo metod operacijskih raziskav v DO SOZD SZ.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Poročilo o poteku in sklepi prvega posvetovanja o operacijskih raziskavah v Slovenskih Železarnah

Problem reševanja izbora optimalnega asortimenta je predstavil mag. Britovšek Tone, samostojni strokovni sodelavec v DSSS SOZD SZ. Po definiciji asortimentskega problema, s katerim se srečujemo v vseh DO pri izdelavi letnih planov, je sestavil model in prikazal možnosti optimizacije modela. Poudaril je ugotovitev, da model povezuje več poslovnih funkcij: proizvodno, kadrovsko, nabavno, prodajno in finančno in torej daje dobro podporo pri odločanju o asortimentu, vlaganjih v proizvodnjo, vlaganjih v prodajo... Povedal je, da je problem asortimenta možno dokaj dobro reševati s pomočjo linearnega programiranja. Konkretne rezultate in nekatere možne analize je prikazal na podatkih asortimentskega modela Hladne valjarne Bela na Jesenicah. Na koncu je poudaril pomembnost timskega dela pri reševanju takšnega problema. V konkretnem primeru sta sodelovala Guzelj Božena, planer analitik v Železarni Jesenice in Ravnik Bogdan, dipl. ing., vodja Hladne valjarne Bela.

Se eno uporabo linearnega programiranja v SZ je predstavil Segel Jože, dipl. ing., vodja APP v Železarni Ravne. V svojem podajanju je prikazal prednosti in izboljšave, do katerih je prišlo po uvedbi reševanja problema: nabave vložka, priprave vložka, predlegiranja, oksidacije in legiranja v elektro pečeh železarne Ravne. Poudaril je, da se je investicija v uporabo linearnega programiranja pri ON-LINE posegih v proces izdelave jekel amortizirala že v šestih mesecih in da se prihranki še vedno povečujejo. Povedal je tudi, da je cela vrsta stranskih učinkov, ki ravno tako prispevajo k boljšemu gospodarjenju, kot npr. zmanjšanje števila zgrešenih šarž, skrajšanje časa izdelave jekla itd. V zaključku je poudaril nekatere pogoje za uvedbo metod operacijskih raziskav v proces izdelave jekla: obstoj problema gospodarjenja z materiali, obstoj kritične mase znanja... Povedal je tudi, da je proces uvajanja, linearnega programiranja in matematično-statističnih metod pri izdelavi jekel v ostalih dveh železarnah v zaključni fazi.

Uporabo mrežnega programiranja, kot ene od še posebno uspešnih tehnik operacijskih raziskav, sta prikazala Ščavničar Ivo, dipl. ing. in Pikon Janez, dipl. ing. iz Železarne Jesenice. Osnovne pojme metode mrežnega programiranja in pristope pri obdelavi in predstavitvi mrežnih planov je podal tov. Ščavničar Ivo. Poudaril je možnost modeliranja, obvladovanja projektov, spremljanja stroškov, razporejanja razpoložljivih virov... V zaključku je predstavil obstoječo programsko opremo za podporo mrežnemu programiranju v železarni Jesenice.

Konkretno izkušnje z vidika uporabnika je povedal tov. Pikon Janez. V začetku je poudaril, da se je z mrežnim programiranjem prvič srečal kot pripravnik na obveznem tečaju, ki je potekal v okviru pripravniške dobe v železarni Jesenice. V nadaljevanju je prikazal potek uporabe mrežnega programiranja pri izgradnji Jeklarne 2 na Jesenicah. S konkretnimi podatki je podkrepil uporabo mrežnega programiranja pri izdelavi investicijskega programa in spremljanju izgradnje Jeklarne 2. V zaključku je prikazal strukturo porabljenega časa za oblikovanje mrežnega programa in še nekatere druge projekte, ki so jih vodili s pomočjo mrežnega programiranja.

Razprava, ki je potekala že med samimi predavanji, v zaključku pa je bila še posebno živahna, je pokazala, da obstajajo problemi in da bi jih bilo smiselno reševati s pomočjo tehnik operacijskih raziskav. Dejstvo je, da je s pomočjo tehnik operacijskih raziskav možno z »laboratorijskim delom« dokaj dobro analizirati situacijo, in to na dokaj cenen način. Razprava je utrdila tudi spoznanje, da je probleme, ki imajo povezovalno naravo, možno reševati dokaj uspešno tudi s pomočjo metod operacijskih raziskav.

Ob koncu smo udeleženci prvega posvetovanja o uporabi operacijskih raziskav v Slovenskih železarnah sprejeli ugotovitve in sklepe, ki jih je v končni obliki pripravil pripravljalni odbor. Nanašajo se na vsebinske ugotovitve in na sklepe o nadaljnjem delu na tem področju.

1. Izhodišče za smiselno in uspešno uporabo operacijskih raziskav je opredelitev problema. Ugotovitev problemskega stanja zahteva iskanje problemov, ki to stanje povzročajo, njihovo rangiranje in izbiro ter opredelitev zlasti pomembnejših problemov. Opredelitvi problema sledi postavitve modela, ki ponazarja predmet proučevanja bodisi na kvalitativen bodisi na kvantitativen način. Sledi izbira in uporaba ustrezne metode, v primeru našega posvetovanja operacijskih raziskav.

2. Metode operacijskih raziskav so po svoji naravi povezovalno, sistemsko usmerjene. Z njimi proučujemo celote, sestavljene iz med seboj povezanih delov. S tem predstavljajo metode, ki pomagajo reševati probleme celote, probleme, ki zahtevajo usklajevanje. To pa so problemi, ki jih rešujejo predvsem poslovodni in vodstveni delavci, ki jim po metodološki plati pomagajo strokovnjaki, ki se z uporabo teh metod ukvarjajo.

3. Prikazi in razprava na posvetovanju so pokazali, da od operacijskih raziskav danes v glavnem uporabljamo naslednje:

– Linearno programiranje za reševanje problema asortimenta v letnih planih. Uporaba je prisotna v Železarni Jesenice v nekaj TOZD, v Železarni Ravne na ravni DO; prvi začetki so bili prisotni v Železarni Štore in v Verigi.

– Linearne programe, povezane z matematično-statističnimi metodami za vodenje procesov, v jeklarni v Železarni Ravne in v fazi uvajanja oziroma v poskusni uporabi v Železarni Štore in Železarni Jesenice.

– Mrežno programiranje za planiranje investicij in večjih vzdrževalnih del – predvsem v Železarni Jesenice, a tudi v drugih dveh železarnah.

4. Posamezni primeri, kjer je možno ugotoviti prihranke, kažejo, da so prihranki s smotno uporabo teh metod v primerjavi s potrebnimi vlaganji izjemno veliki in da se s časom uporabe postopoma povečujejo.

5. Uvajanje teh metod v prakso ni enostavno, saj zahtevajo spremembe analitičnega in pogosto še »mojstrskega« načina dela v povezovalno in strokovno delo. Večji poudarek usklajevanja in opredeljevanja problemov s strani vodstvenih delavcev in usposobljenost strokovnih delavcev za praktično uporabo metod olajšata uvajanje teh metod. Kljub temu so običajno prisotni informacijski, organizacijski, ekonomski in drugi problemi. Obenem kaže posvariti pred prevelikimi pričakovanji, saj nobena metoda ne more razrešiti vseh problemov. Tako je treba ugotoviti, kateri problem lahko smiselno rešimo s posamezno metodo ali kombinacijo metod, med katerimi so pri razreševanju problemov celote in usklajevanja prisotne zlasti metode operacijskih raziskav.

6. Udeleženci posveta se strinjamo, da ne samo sedanje uporabe operacijskih raziskav, marveč tudi razprave in razmišljanja na posvetovanju in nasploh kažejo, da imajo operacijske raziskave svoje mesto v razreševanju problemov, v katerih se v Slovenskih železarnah nahajamo. Zato je nujno potrebno sedanje uporabe razširiti na podobne primere v vseh DO, obenem pa začeti z uporabo novih prijemov v operacijskih raziskavah in modeliranju ter sistemskem pristopu nasploh.

7. V ta namen predlagamo, da se v okviru odbora za plan, informatiko in organizacijo ustanovi pododbor, skupina ali komisija za operacijske raziskave z nalogo usmerjanja, širjenja svetovanja in motiviranja uporabe operacijskih raziskav. Podrobnejšo opredelitev dela članov in okvirno opredelitev dela izvede odbor za plan, informatiko in organizacijo.

8. Obenem predlagamo v okviru pododbora ali odbora ustanovitev 4 projektnih skupin za naslednja področja dejavnosti:

a) problem asortimenta, kjer bodo planerji ob sodelovanju strokovnjakov iz proizvodnje, trženja, financ in podobno širili uporabo linearnega programiranja in/ali drugih metod;

b) problem vodenja procesov, kjer bodo zlasti tehnologi ob sodelovanju drugih iskali rešitve za vodenje procesov;

c) problem planiranja projektov, kjer bodo vodje in planerji projektov izmenjavali izkušnje in dopolnjevali zlasti spremljanje in kontrolo projektov, bogatili njihovo planiranje in širili področje uporab;

d) glede na sedanje probleme ocenjujemo, da kaže pristopiti k proučevanju planiranja zalog s pomočjo operacijskih raziskav.

Podrobno organiziranje teh dejavnosti opredelita odbor in pododbor.

9. Težišče dela pri uporabi metod operacijskih raziskav bo predvsem na uporabnikih samih. Razvoj bolj kompleksnih pristopov bo verjetno zahteval tudi razvoj specialistov za posamezna področja. Za začetek bi kazalo na spremljanje razvoja kadrov vključiti tudi znanja s tega področja in omogočiti večjo izmenjavo izkušenj.

10. Vpeljava in uporaba metod operacijskih raziskav ni enostavna. Koristna uporaba je zahteven, pogosto dolgotrajen proces spreminjanja razmišljanja in pristopov. O smotnih uporabah je treba poročati, medsebojno razpravljati in se seznanjati z novostmi. Predlagamo tudi, da se vsako leto ali vsaki nekaj let organizirajo nadaljevalna posvetovanja, kjer bomo pregledali razvoj uporabe operacijskih raziskav v Slovenskih železarnah.

Tone Britovšek

PRIPRAVLJAMO RAZSTAVO O ZGODOVINI KRAJA IN ŽELEZARNE ŠTORE

Do konca leta naj bi skupno s celjskim muzejem postavili razstavo o zgodovini kraja in naše tovarne, zato prosimo vse, ki posedujejo kakršenkoli zgodovinski material o naši preteklosti, da nam o tem sporočijo na naše uredništvo.

Kadrovske vesti

V mesecu januarju, februarju in marcu so bile v naši organizaciji združenega dela naslednje kadrovske spremembe:

Novi člani naše delovne organizacije:

Galuf Simon, strojni tehnik – vzdrževanje-inženiring; Mirnik Matjaž, varnostni inženir – Sektor za kadre in spl. zadeve.

V JLA so odšli:

Domiter Darko, strugar – valjar na II; Salamon Srečko, žerjavovodja – valjarna II; Fidler Tomaž, strugar – MO valji; Voga Silvester, delavec – valjarna I; Vidovič Milan, transportni delavec – Sektor za RRI; Gubenšek Dane, strugar – valjarna II; Zajc Jože, delavec – jeklovlek; Pezdevšek Božidar, strojni ključavničar – VTS; Dobrajc Roman, metalurški tehnik – livarna II; Dobrin Marijan, strojni livar in jedrar – livarna I; Baumgartner Tomaž, strugar – obrat strojnega vzdrževanja; Hostnik Marjan, strojni livar in jedrar – livarna II; Stankovič Goran, strojni livar in jedrar – jeklovlek; Stankovič Zoran, strojni livar in jedrar – jeklovlek; Kresnik Rudolf, strugar – MO litina; Vulin Predrag, šofer – transport; Lipnik Janez, strugar – MO valji; Hustič Vladimir, strojni ključavničar – jeklovlek; Skale Bojan, livar kalupar – livar II; Bukovšek Branko, orodjar – modelna mizarina; Cmok Anton, pridobivalec kovin, livarna II; Žavski Benjamin, zidar – jeklarna; Bezgovšek Branko, električar – elektro obrat.

Iz JLA so se vrnil

Drofenik Janez, lesar širokega profila – modelna mizarina; Ptujec Damir, livar kalupar – livarna II; Sivak Marjan, voznik viličarja – valjarna I; Sirk Marjan, metal. tehnik – livarna II;

Majcenič Dragutin, strugar – MO litina; Schmid Bogoljub, strugar – obrat strojnega vzdrževanja; Jazbec Matjaž, strojni ključavničar – valjarna II; Lokovšek Rudolf, strojni ključavničar – livarna II; Popovič Ivan, strojni ključavničar – obrat strojnega vzdrževanja; Drobne Marjan, strugar – MO valji; Gorinšek Niko, avtomehanik – energetski obrat; Selič Martin, strojni livar in jedrar – livarna I; Gorenjak Andrej, strojni ključavničar – valjarna I; Šuhel Ivan, oblikovalec kovin – MO valji; Šelekar Martin, strojni ključavničar – obrat strojnega vzdrževanja; Slapšak Bojan, delavec – jeklovlek; Kolar Roman, predelovalec kovin – valjarna I; Žavski Vincenc, strojni livar in jedrar – livarna I; Šuhel Stefan, kmetijec-jeklovlek; Golgranc Srečko, livar in jedrar – jeklarna; Straže Franc, obratovni električar – obrat elektro vzdrževanja; Završek Danijel, delavec – valjarna I.

Z rednim odpovednim rokom so odšli:

Vogrinc Slava, delavka – komunala; Duspara Breda, delavka – komunala; Gračnar Franc, elektro-tehnik – jeklarna; Majcenič Dragutin, oblikovalec kovin – MO litina; Belina Robert, predelovalec kovin – jeklarna; Esih Samo, lesar širokega profila – modelna mizarina; Zajc Franc, delavec – jeklarna; Vrečko Karl, delavec – valjarna I; Oprešnik Božidar, strojni livar in jedrar – livarna I.

Horjak Martin, rezkalec – KK; Kolman Janko, strugar – obrat strojnega vzdrž.; Krebs Anton, dipl. org. dela – sektor za OEI;

Po iztek pripravništva so odšli:

Moškotevc Roman, elektrotehnik-energetik – obrat elektro vzdrževanja;

Čavš Andreja, ekonomski tehnik – Sektor za kadre in spl. zadeve; Žerak Marko, električar – obrat elektro vzdrževanja; Muškotelec Jurij, električar – obrat elektro vzdrževanja; Planinšek Branko, električar – obrat elektro vzdrževanja; Murič Hazim, pridobivalec kovin – jeklarna; Slomšek Aleš, pridobivalec kovin – jeklarna; Lubej Peter, električar – obrat elektro vzdrževanja; Križanec Goran, strojni ključavničar – obrat strojnega vzdrževanja; Zibret Bernardka, finomehanik – Sektor za RRI; Jazbec Boris, električar – obrat elektro vzdrževanja.

Izključeni iz DO – disciplinski ukrep

Jelovšek Franc, varilec – obrat strojnega vzdrževanja; Belej Marjan, strojni tehnik – sektor za trženje;

Sporazumno z DO sta odšla:

Horvat Terezija, dipl. organizator dela – Sektor za kadre in spl. zadeve; Subotič Tomaž, magister ekonomskih znanosti – Sektor za OEI.

Izključeni iz DO – disciplinski ukrep

Rozman Anton, ekonomski tehnik – Sektor za trženje; Mulalič Jusuf, delavec – Livarna II; Krajcar Marijan, delavec – Livarna I; Volf Roman, delavec – Livarna I; Lipovšek Roman, delavec – Valjarna I.

Samovoljno so zapustili DO:

Herič Martin, lesar – VTS; Mihečak Janez, pridobivalec kovin – jeklarna; Erdič Hasib, delavec – livarna I; Vrtarič Ivan, strojni livar in jedrar – livarna I; Šprem Vlado, ključavničar – jeklarna.

Zaradi negativne ocene v poskusni dobi je odšel:

Gajšek Alojz, delavec – jeklarna.

Po izteku pogodbe je odšel:

Zvonar Danilo, strojni ključavničar – obrat elektro vzdrževanja.

UPOKOJENI

ŠELIGA Karl, rojen 2. 4. 1926, stanujoč Kovinarska ul. 16, Štore. V železarni se je zaposlil leta 1948. Delal je v TOZD GKSG. Opravljal je zahtevna usnjarska dela. 19. 4. 1988 je bil redno upokojen.

KOLAR Franc, rojen 25. 2. 1928, stanujoč Zlateče 8, Šentjur. V naši delovni organizaciji se je zaposlil leta 1948 kot šofer. Delal je v TOZD Transport. Dolga leta je opravljal dela šoferja, pred upokojitvijo pa je bil prerazporejen k upravljanju težke gradbene mehanizacije. 15. 3. 1988 je bil redno upokojen.

KAPEL Vinko, rojen 4. 1. 1933, stanujoč Prožinska vas 92, Štore. Prva njegova zaposlitev v DO je bila od leta 1949 do 1953. Po odslu-

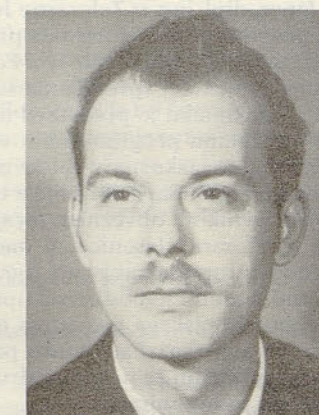
ženju vojaškega roka si je ponovno pridobil lastnosti delavca naše DO. Sprejet je bil v TOZD valjarna, vendar je bil kmalu premeščen v TOZD transport. V tej TOZD je opravljal dela in naloge strojevodja in odpremljanje natovor. železniških voz.

30. 4. 1988 je bil predčasno upokojen.

KNAFELC Karl, rojen 8. 9. 1927, stanujoč Kovinarska ul. 3, Štore. V Železarni Štore se je zaposlil leta 1948. Skozi vso delovno dobo je delal v obratu strojnega vzdrževanja. Sprva je opravljal dela in naloge VK strugarja, skupinovodja in od leta 1972 dalje je bil vodja delovne izmene.

14. 4. 1988 je bil redno upokojen.

KOLŠEK Franc, rojen 27. 11. 1935, stanujoč Udarniška ul. 5, Štore. V železarni se je zaposlil leta 1960. Delal je v skladišču na delih in nalogah skladiščenja blaga.

30. 4. 1988 je bil redno upokojen.

Ob boleči izgubi drage hčerke, sestre, tete in svakinje

MARIJE ČIBEJ

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti in ji darovali vence in cvetje. Posebno zahvalo izrekamo njenim sodelavcem, štorski godbi na pihala in govornikom za poslovilne besede.

Vsi njeni

STORSKI ŽELEZAR – glasilo OZD Slovenske železarne ŽELEZARNA ŠTORE – izhaja enkrat mesečno – Uredniški odbor: Tomažin Ana, Verbič Stane, Kragelj Jože, Marolt Boris, Kocman Vojko, Plaustainer Stane, Javeršek Branko – odgovorni in glavni urednik Pungartnik Oto. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (St. 421 – 1/72 z dne 20. 2. 1974) – tisk Aero Celje – TOZD Grafika – rokopisov ne vračamo.